

## **(“Službeni glasnik Bosne i Hercegovine” br. 19/02)**

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na sjednici Predstavničkog doma, održanoj 20. juna 2002. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj 25. juna 2002. godine, usvojila je

### **ZAKON O UPRAVNIM SPOROVIMA BOSNE I HERCEGOVINE**

#### **I - OSNOVNE ODREDBE**

##### **Član 1.**

Radi ostvarivanja sudske zaštite prava građana, preduzeća, društava, ustanova i drugih pravnih lica u Bosni i Hercegovini, ovim zakonom utvrđuju se pravila upravnog spora u kojem se odlučuje o zakonitosti pojedinačnih i općih konačnih upravnih akata donesenih na osnovu zakona pri vršenju javnih funkcija institucija Bosne i Hercegovine kojim se rješava o pravima i obavezama građana i pravnih lica.

##### **Član 2.**

Pravo pokretanja upravnog spora ima:

- 1) građanin ili pravno lice ako je konačnim upravnim aktom povrijeđeno neko njegovo pravo ili neposredni lični interes zasnovan na zakonu;
- 2) ako je konačnim upravnim aktom povrijeđen zakon na štetu Bosne i Hercegovine ili je povrijeđen zakon u korist pravnog lica ili građanina, upravni spor može pokrenuti Pravobranilac Bosne i Hercegovine;
- 3) državni službenici ako je konačnim upravnim aktom povrijeđeno njihovo pravo iz radnog odnosa;
- 4) grupe koje zastupaju kolektivne interese (udruženja i fondacije, korporacije, sindikati) ako su konačnim upravnim aktom povrijeđena njihova prava ili kolektivni interesi koje zastupaju;
- 5) organ uprave, služba za upravu, poslovna jedinica preduzeća (društva), naselje ili grupa lica i sl., iako nemaju svojstvo pravnog lica, mogu pokrenuti upravni spor, ako mogu biti nosioci prava i obaveza o kojima se rješavalo u upravnom postupku;
- 6) u slučaju iz tačke 2. ovog stava svi organi uprave, službe za upravu i pravna lica dužni su o takvim aktima, kad za njih saznaju, obavijestiti nadležnog pravobranioca ili drugi zakonom ovlašteni organ.

Upravni spor može pokrenuti i ombudsmen za Bosnu i Hercegovinu, a i intervenirati u postupku koji je u toku kad u vršenju poslova iz svoje nadležnosti nađe da je konačnim upravnim aktom povrijeđeno ljudsko dostojanstvo, prava i slobode građana zagarantovani Ustavom Bosne i Hercegovine i instrumentima navedenim u Aneksu I. Ustava Bosne i Hercegovine.

##### **Član 3.**

Presude suda Bosne i Hercegovine, donesene u upravnim sporovima, su konačne i obavezujuće u skladu s odredbama ovog zakona.

#### **Član 4.**

Institucije Bosne i Hercegovine, u smislu ovog zakona, su: ministarstva Bosne i Hercegovine i njihova tijela, javne agencije, javne korporacije, institucije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i druge organizacije utvrđene zakonom države Bosne i Hercegovine koje vrše javna ovlaštenja, koja su Ustavom Bosne i Hercegovine određena u nadležnost Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: nadležna institucija).

### **II - NADLEŽNOST**

#### **Član 5.**

Upravne sporove rješava Upravno odjeljenje Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud).

#### **Član 6.**

Sud odlučuje po tužbama protiv konačnih upravnih akata institucija Bosne i Hercegovine iz člana 4. ovog zakona.

#### **Član 7.**

U upravnim sporovima Sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudija, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

### **III - UPRAVNI SPOR**

#### **Član 8.**

Upravni spor može se voditi samo protiv konačnog upravnog akta.

Konačni upravni akt, u smislu ovog zakona, jeste akt kojim nadležna institucija iz Člana 4. ovog zakona, rješava o izvjesnom pravu ili obavezi građanina ili pravnog lica u nekoj upravnoj stvari (u daljem tekstu: konačni upravni akt).

#### **Član 9.**

Upravni spor može se pokrenuti samo protiv konačnih upravnih akata koje su donijele institucije iz člana 4. ovog zakona.

Upravni spor može se pokrenuti i kada se radi o upravnoj šutnji institucije iz člana 4. ovog zakona (administrativna šutnja), pod uslovima predviđenim članom 21. ovog zakona.

#### **Član 10.**

Upravni spor ne može se voditi:

- 1) protiv konačnih upravnih akata donesenih u stvarima u kojima je sudska zaštita osigurana van upravnog spora;
- 2) protiv konačnih upravnih akata donesenih u stvarima o kojima se po izričitoj odredbi zakona ne može voditi upravni spor;
- 3) u stvarima o kojima neposredno na osnovu ustavnih ovlaštenja odlučuju Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ili Predsjedništvo Bosne i Hercegovine.

U stvarima iz tačke 2. stava 1. ovog člana, može se voditi upravni spor kad je nadležna institucija pri donošenju konačnog upravnog akta prekoračila granice svoje nadležnosti.

### **Član 11.**

Konačni upravni akt može se pobijati:

- 1) ako u aktu nije primijenjen ili je nepravilno primijenjen zakon Bosne i Hercegovine, odnosno propis zasnovan na zakonu ili opći akt, pri vršenju dužnosti nadležnih institucija;
- 2) ako je akt donijela nenadležna institucija Bosne i Hercegovine;
- 3) ako u upravnom postupku koji je prethodio donošenju akata nije postupljeno po pravilima postupka, a naročito ako činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno, ili ako je iz utvrđenih činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja;
- 4) ako je nadležna institucija, rješavajući po slobodnoj ocjeni, prekoračila granice ovlaštenja koja su joj data pravnim propisima i suprotno cilju u kojem joj je ovlaštenje dato.

### **Član 12.**

Tužba za pokretanje upravnog spora ne odgađa izvršenje pobijanog konačnog upravnog akta, ako Sud drugačije ne odluči.

U upravnom sporu može se tražiti:

- 1) da se utvrdi da je pobijani konačni upravni akt u suprotnosti sa zakonom i da se poništi;
- 2) da se, po potrebi, tužiocu prizna pravni status i pravo na povrat u pređašnje stanje prije izvršenja pobijanog konačnog upravnog akta;
- 3) da se utvrdi odgovornost uprave, uključujući i obavezu plaćanja naknade za nastalu štetu;
- 4) da se odredi ispunjavanje zakonskih obaveza, ako se radi o nečinjenju od strane uprave ili javnih agencija.

### **Član 13.**

U upravnom sporu može se tražiti i povrat oduzetih stvari, kao i naknada štete koja je tužiocu nanesena izvršenjem konačnog upravnog akta koji se pobija.

### **Član 14.**

Tužilac u upravnom sporu može biti građanin, pravno lice i druga lica iz člana 2. ovog zakona

pod uslovima utvrđenim u toj odredbi.

#### **Član 15.**

Kada je građaninu koji je učlanjen u neku društvenu organizaciju ili udruženje građana, koje, prema svojim pravilima (statut), ima zadatak da štiti određena prava i interese svojih članova, konačnim upravnim aktom povrijeđeno koje takvo pravo ili interes, ta društvena organizacija, odnosno udruženje građana može, po pismenom pristanku svog člana, u njegovo ime podnijeti tužbu i voditi upravni spor protiv takvog upravnog akta.

Organizacija, odnosno udruženje iz stava 1. ovog člana može u svakom stadiju postupka, s pravima sporednog umješača, stupiti u već pokrenuti spor na strani takvog građanina i u njegovu korist preduzimati sve radnje i upotrebljavati sva pravna sredstva, ukoliko to nije u suprotnosti s izjavama i postupcima samog građanina.

#### **Član 16.**

Treće lice kojem bi poništenje pobijanog konačnog upravnog akta neposredno bilo na štetu (zainteresirano lice) ima u sporu položaj stranke.

#### **Član 17.**

Tužena strana u upravnom sporu je institucija Bosne i Hercegovine iz člana 4. ovog zakona čiji se konačni upravni akt pobija.

#### **Član 18.**

Tužba, po pravilu, ne sprečava izvršenje konačnog upravnog akta protiv koga je podnesena, ako zakonom nije drukčije određeno.

Po zahtjevu tužioca, nadležna institucija za provođenje izvršenja pobijanog konačnog upravnog akta, odgodit će izvršenje do konačne sudske odluke, ako bi izvršenje nanijelo tužiocu štetu koja bi se teško mogla popraviti, a odgađanje nije protivno javnom interesu niti bi se njime nanijela veća nenadoknadiva šteta protivnoj stranci. Uz zahtjev za odgađanje mora se priložiti dokaz o podnesenoj tužbi. Po svakom zahtjevu nadležna institucija mora donijeti rješenje najkasnije u roku od tri dana od prijema zahtjeva za odgodu izvršenja.

Nadležna institucija iz stava 2. ovog člana može i iz drugih razloga odgoditi izvršenje pobijanog konačnog upravnog akta do konačne sudske odluke, ako to javni interes dozvoljava.

Pod uslovima iz st. 2. i 3. ovog člana o odgađanju izvršenja konačnog upravnog akta protiv kojeg je podnesena tužba može odlučiti i Sud kome je tužba podnesena, ako to pismeno zatraži tužilac.

### **IV - POSTUPAK**

#### **Član 19.**

Upravni spor pokreće se tužbom.

Tužba se podnosi u roku od dva mjeseca od dana kada je podnosilac tužbe obaviješten, odnosno kada je primio pobijani konačni upravni akt ili rješenje, odnosno od dana objavljivanja pobijanog propisa.

Rok iz stava 2. ovog člana važi i za pravobranioca Bosne i Hercegovine, odnosno ombudsmena Bosne i Hercegovine kada su ovlašteni za podnošenje tužbe.

### **Član 20.**

Tužba se predaje Sudu neposredno ili mu se šalje poštom preporučeno.

Tužba se može izjaviti i na zapisnik kod Suda ili ma kog drugog suda u Bosni i Hercegovini. Dan predaje tužbe pošti preporučeno, odnosno dan izjavljivanja tužbe na zapisnik, smatra se kao dan predaje Sudu.

Ako tužba nije predata Sudu nego drugom organu, a stigne Sudu poslije isteka roka za podnošenje tužbe, smatrat će se da je na vrijeme podnesena ako se njeno podnošenje toj instituciji može pripisati neznanju ili očiglednoj omašci podnosioca tužbe.

Za lica koja se nalaze u vojskama entiteta Bosne i Hercegovine na obaveznoj vojnoj službi, dan predaje tužbe vojnoj jedinici, odnosno vojnoj ustanovi ili štabu, smatra se kao dan predaje Sudu.

Odredba stava 4. ovog člana odnosi se i na ostala lica u vojskama entiteta Bosne i Hercegovine na službi u vojnim jedinicama, odnosno vojnim ustanovama ili štabovima, u mjestima u kojima ne postoji redovna pošta.

Za lica lišena slobode, dan predaje tužbe upravi ustanove u kojoj se ta osoba nalazi, smatra se kao dan predaje Sudu.

### **Član 21.**

Ako u upravnom postupku drugostepena institucija nije u roku od mjesec dana ili u posebnim propisom određenom kraćem roku donijela rješenje po žalbi stranke protiv prvostepenog rješenja, a ne donese ga ni u daljem roku od sedam dana po pismenom traženju, stranka može pokrenuti upravni spor kao da joj je žalba odbijena.

Na način propisan u stavu 1. ovog člana može postupiti stranka i kad po njenom zahtjevu u upravnom postupku prvostepena institucija nije donijela rješenje protiv čijeg akta zakonom nije dozvoljena žalba.

Ako u upravnom postupku prvostepena institucija protiv čijeg akta je dozvoljena žalba nije u roku od 60 dana ili u posebnim propisom određenom kraćem roku donijela nikakvo rješenje po zahtjevu, stranka ima pravo da se obrati svojim zahtjevom drugostepenoj instituciji. Protiv rješenja drugostepene institucije stranka može pokrenuti upravni spor, a može ga, pod uslovima iz stava 1. ovog člana, pokrenuti i ako drugostepena institucija ne donese rješenje u propisanom roku.

### **Član 22.**

U tužbi se mora navesti: ime, prezime i mjesto stanovanja, odnosno naziv i sjedište tužioca, broj i datum konačnog upravnog akta protiv koga je tužba podnesena, kratko obrazloženje zbog čega se tuži, kao i u kom pravcu i obimu se predlaže poništavanje konačnog upravnog akta i potpis podnosioca. Uz tužbu se mora podnijeti konačni upravni akt u originalu ili prepisu, odnosno fotokopiji.

Ako se tužbom traži povrat stvari ili naknada štete, mora se staviti i određen zahtjev u pogledu stvari ili visine pretrpljene štete.

Uz tužbu se podnosi i po jedan prepis tužbe i priloga za tuženu instituciju i za svako zainteresirano lice, ako takvih lica ima.

### **Član 23.**

Tužilac može odustati od tužbe sve do donošenja sudske odluke o čemu Sudu podnosi pisani podnesak ili daje izjavu na zapisnik kod Suda, i u tom slučaju Sud rješenjem obustavlja postupak.

### **Član 24.**

Ako je tužba nepotpuna ili nerazumljiva, predsjednik sudskog vijeća pozvat će tužioca, prema potrebi, i preko drugog suda u Bosni i Hercegovini, da u ostavljenom roku ukloni nedostatke tužbe. Pri tome će ga poučiti šta i kako treba da učini i ukazati mu na posljedice koje će nastati ako ne postupi po traženju suda.

Ako tužilac u ostavljenom roku ne ukloni nedostatke tužbe, a oni su takvi da sprečavaju rad suda, sud će rješenjem odbaciti tužbu kao neurednu, ako ne nađe da je osporeni konačni upravni akt po zakonu ništavan.

### **Član 25.**

Sud će rješenjem odbaciti tužbu ako utvrdi:

- 1) da je tužba podnesena neblagovremeno (član 19.) ili prijevremeno (član 21.), odnosno podnesena od neovlaštenog lica (član 2.);
- 2) da akt koji se tužbom osporava nije konačni upravni akt (član 8.);
- 3) da je očigledno da se upravnim aktom koji se tužbom osporava ne dira u pravo tužioca ili u njegov neposredni lični interes zasnovan na zakonu (član 14.);
- 4) da se protiv upravnog akta koji se tužbom osporava mogla izjaviti žalba, pa ona nije uopće ili nije blagovremeno izjavljena (član 9.);
- 5) da se radi o stvari o kojoj se po izričitoj odredbi ovog zakona ne može voditi upravni spor (član 10.);
- 6) da već postoji pravomoćna sudska odluka donesena u upravnom sporu o istoj stvari.

Zbog razloga iz stava 1. ovog člana Sud će odbaciti tužbu u svakom stadiju postupka.

### **Član 26.**

Ako Sud ne odbaci tužbu na osnovu člana 24. stav 2. ili člana 25. ovog zakona, a nađe da pobijani upravni akt sadrži takve bitne nedostatke koji sprečavaju ocjenu zakonitosti akta,

može iz tog razloga presudom poništiti pobijani konačni upravni akt i bez dostavljanja tužbe na odgovor.

#### **Član 27.**

Ako nadležna institucija za vrijeme sudskog postupka donese drugi konačni upravni akt kojim se mijenja ili stavlja van snage konačni upravni akt protiv koga je upravni spor pokrenut, kao i ako u slučaju iz člana 21. ovog zakona naknadno donese konačni upravni akt, ta institucija je dužna, osim tužioca, istovremeno pismeno izvijestiti i Sud pred kojim je spor pokrenut, s tim da Sudu dostavi i novi konačni upravni akt. Sud će u tom slučaju pozvati tužioca da u roku od 15 dana pismeno izjavi da li je naknadno donesenim konačnim upravnim aktom zadovoljan ili ostaje pri tužbi i u kom obimu, odnosno da li tužbu proširuje i na novi upravni akt.

Ako tužilac izjavi da je naknadno donesenim konačnim upravnim aktom zadovoljan ili ako ne da izjavu u roku iz stava 1. ovog člana, Sud će donijeti rješenje o obustavljanju postupka.

Ako tužilac izjavi da novim konačnim upravnim aktom nije zadovoljan, Sud će nastaviti postupak.

#### **Član 28.**

Ako tužbu ne odbaci po članu 24. stavu 2. ili po članu 25. ovog zakona, niti poništi upravni akt po članu 26. ovog zakona, Sud će po jedan prepis tužbe s priložima dostaviti na odgovor instituciji čiji se upravni akt pobija (u daljem tekstu: tužena strana) i zainteresiranim licima, ako takvih lica ima.

Odgovor na tužbu daje se u roku koji Sud odredi u svakom pojedinom slučaju. Ovaj rok ne može biti kraći od 10 ni duži od 20 dana.

U roku iz stava 2. ovog člana tužena strana dužna je poslati Sudu sve spise koji se odnose na predmet. Ako tužena strana i poslije drugog traženja Suda ne pošalje spise predmeta ili ako izjavi da ih ne može poslati, Sud će riješiti stvar i bez spisa u skladu s odredbom člana 35. stav 4. ovog zakona.

#### **Član 29.**

O upravnim sporovima Sud rješava na nejavnoj sjednici.

Zbog složenosti sporne stvari, ili ako inače nađe da je to potrebno radi boljeg razjašnjenja stanja stvari, Sud može riješiti da se održi usmena rasprava (u daljem tekstu: rasprava).

Iz razloga navedenih u stavu 2. ovog člana i stranka može predložiti da se održi rasprava.

#### **Član 30.**

Ako sudsko vijeće Suda odluči da se održi rasprava, predsjednik vijeća odredit će dan rasprave i na nju pozvati stranke i zainteresirana lica, ako ih ima.

Rasprava se može odgoditi samo iz važnih razloga, o čemu odlučuje sudsko vijeće.

### **Član 31.**

Raspravom rukovodi predsjednik vijeća.

O raspravi se vodi zapisnik u koji se unose samo bitne činjenice i okolnosti, kao i dispozitiv odluke. Zapisnik potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.

### **Član 32.**

Izostanak stranke s rasprave ne zadržava rad Suda. Zbog izostanka stranaka s rasprave ne može se uzeti da su stranke odustale od svojih zahtjeva, već će se njihovi podnesci pročitati.

Ako na raspravu ne dođe ni tužilac ni tužena strana, a rasprava se ne odgodi, Sud će raspraviti spor i bez prisustva stranaka.

### **Član 33.**

Na raspravi prvo dobija riječ član sudskog vijeća koji je izvjestilac.

Izvjestilac izlaže stanje i suštinu spora, ne dajući svoje mišljenje. Poslije toga daje se riječ tužiocu da obrazloži tužbu, pa zastupniku tužene strane i zainteresiranim licima da obrazlaže svoja gledišta.

### **Član 34.**

Sud rješava spor, po pravilu, na bazi činjenica koje su utvrđene u upravnom postupku.

Ako Sud nađe da se spor ne može raspraviti na osnovu činjenica utvrđenih u upravnom postupku zbog toga što u pogledu utvrđenih činjenica postoji proturječnost u spisima, što su one u bitnim tačkama nepotpuno utvrđene, što je iz utvrđenih činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja, ili nađe da se u upravnom postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od uticaja na rješavanje stvari, Sud će pobijati konačni upravni akt i prvostepeni upravni akt poništiti presudom i vratiti na ponovno rješavanje. Prvostepeni upravni akt poništava se ako su propusti u utvrđivanju činjeničnog stanja i povreda pravila postupka učinjeni u prvostepenom postupku, a pobijani konačni upravni akt poništava se ako su ti propusti učinjeni u drugostepenom upravnom postupku. U ovim slučajevima nadležna institucija dužna je postupiti onako kako je u presudi određeno i donijeti novi konačni upravni akt.

Ako bi poništenje pobijanog upravnog akta po stavu 2. ovog člana i ponovno vođenje postupka kod nadležne institucije izazvalo za tužioca štetu koja bi se teško mogla popraviti, ili ako je na osnovu javnih isprava ili drugih dokaza u spisima predmeta očigledno da je činjenično stanje drugačije od onog utvrđenog u upravnom postupku, ili ako je u istom upravnom sporu već jednom poništen upravni akt, a posebno ako nadležna institucija nije u potpunosti postupila po presudi, Sud je u ovim slučajevima obavezan sam utvrditi činjenično stanje i na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja riješiti upravnu stvar presudom, odnosno rješenjem.

U slučaju iz stava 3. ovog člana Sud utvrđuje činjenično stanje, po pravilu, na raspravi, ili preko jednog člana sudskog vijeća, ili preko drugog suda ili preko drugog organa. Na



raspravu se poziva i stranka. Ako Sud činjenično stanje utvrđuje preko drugog suda ili preko drugog organa, taj sud, odnosno organ obavezni su postupiti po zahtjevu suda u roku koji sud odredi.

### **Član 35.**

Zakovitost pobijanog konačnog upravnog akta Sud ispituje u granicama zahtjeva iz tužbe, ali pri tom nije vezan razlozima tužbe.

Na ništavost konačnog upravnog akta Sud pazi po službenoj dužnosti.

Ako Sud utvrdi (ocijeni) da je pobijani konačni upravni akt ništavan, poništiti će ga, a ako su razlozi ništavnosti sadržani i u prvostepenom upravnom aktu, poništiti će i taj akt.

### **Član 36.**

Sud donosi presudu, odnosno rješenje većinom glasova sudskog vijeća.

O vijećanju i glasanju vodi se poseban zapisnik, koji potpisuju svi članovi vijeća i zapisničari.

Vijećanje i glasanje vrši se bez prisustva stranaka.

### **Član 37.**

Sud rješava spor presudom.

Presudom se tužba uvažava ili odbija kao neosnovana. Ako se tužba uvažava, Sud poništava pobijani konačni upravni akt.

Presudom se konačni upravni akt poništava i predmet vraća nadležnoj instituciji na ponovno rješavanje u slučajevima utvrđenim u članu 34. stav 2. ovog zakona i drugim slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Presudom se konačni upravni akt poništava i rješava upravna stvar u slučajevima utvrđenim u članu 34. stav 3. ovog zakona i drugim slučajevima predviđenim ovim zakonom. Takva presuda u svemu zamjenjuje poništeni konačni upravni akt.

Presudom kojom se pobijani konačni upravni akt poništava Sud će odlučiti i o zahtjevu tužioca za povrat stvari, odnosno za naknadu štete, ako podaci postupka pružaju za to pouzdan osnov. U protivnom, ako se radi o složenijem postupku (izvođenje dokaza, vještačenje dokumentacije itd.), Sud će odluku donijeti po odredbama Zakona o parničnom postupku.

Kad je tužba podnesena na osnovu člana 21. ovog zakona, a Sud nađe da je opravdana, presudom će uvažiti tužbu, poništiti osporeni upravni akt i odrediti u kom će smislu nadležna institucija donijeti rješenje ili će presudom sam riješiti upravnu stvar.

U slučajevima u kojima se ne odlučuje presudom, Sud donosi rješenje.

### **Član 38.**

Ako je održana rasprava, Sud će odmah po završenoj raspravi usmeno objaviti presudu, odnosno rješenje, zajedno s najvažnijim razlozima za donesenu odluku.

U složenim slučajevima Sud može odustati od usmenog objavljivanja presude, odnosno rješenja, i najkasnije u roku od osam dana donijeti presudu, odnosno rješenje.

Ako Sud po završenoj raspravi ne može izreći presudu, odnosno rješenje zbog toga što prethodno treba da utvrdi takvu činjenicu za čije raspravljavanje nije potrebna nova rasprava, Sud će presudu, odnosno rješenje donijeti bez rasprave i to najkasnije u roku od osam dana od dana kad tu činjenicu utvrdi.

### **Član 39.**

Presuda, odnosno rješenje sadrži: označenje Suda, broj i datum, uvod koji obuhvata ime i prezime predsjednika vijeća, članova vijeća i zapisničara, označenje stranaka i njihovih zastupnika, kratko označenje predmeta spora i dan kad je presuda, odnosno rješenje izrečeno i objavljeno, dispozitiv, obrazloženje i pouku o pravnom lijeku. Dispozitiv mora biti odvojen od obrazloženja. U presudi se moraju cijeniti svi navodi tužbe.

Presuda je konačna i može se pobijati samo vanrednim pravnim lijekovima.

Originalnu presudu, odnosno rješenje potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.

Presuda, odnosno rješenje kojim se tužba oglašava neosnovanom ili se odbija ima pravno djelovanje samo za stranke u postupku.

Presuda, odnosno rješenje kojom se uvažava tužba primjenjuje se za sva lica na koja utiče konačni upravni akt koji je pobijan.

Presuda, odnosno rješenje se u ovjerenom prepisu dostavlja svim strankama i objavljuje u "Službenom glasniku BiH".

## **V - VANREDNI PRAVNI LIJEKOVI**

### **Član 40.**

Vanredni pravni lijekovi u upravnom postupku su:

1. Zahtjev za ponavljanje postupka;
2. Zahtjev za zaštitu zakonitosti;
3. Zahtjev za preispitivanje sudske odluke.

#### **V.1. Zahtjev za ponavljanje postupka**

### **Član 41.**

Postupak okončan odlukom Vijeća Upravnog odjeljenja Suda ponovit će se na zahtjev stranke.

O zahtjevu za ponavljanje postupka odlučuje Vijeće Upravnog odjeljenja Suda (Vijeće) koje

je donijelo presudu.

#### **Član 42.**

Zahtjev za ponavljanje postupka može se podnijeti:

- 1) ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na osnovu kojih bi spor bio povoljnije riješen za nju da su te činjenice, odnosno dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u ranijem sudskom postupku;
- 2) ako je do odluke suda došlo usljed krivičnog djela suca ili radnika u sudu, ili je odluka isposlovana prevarnom radnjom zastupnika ili punomoćnika stranke, njegovog protivnika ili protivnikovog zastupnika ili punomoćnika, a takva radnja predstavlja krivično djelo;
- 3) ako je odluka zasnovana na presudi donesenoj u krivičnoj ili građanskoj stvari, a ta presuda je kasnije ukinuta drugom pravomoćnom sudskom odlukom;
- 4) ako je isprava na kojoj se zasniva sudska odluka lažna ili lažno preinačena, ili ako je svjedok, vještak ili stranka, prilikom saslušanja pred sudom, dao lažan iskaz, a odluka suda zasniva se na tom iskazu;
- 5) ako stranka nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi raniju sudsku odluku donesenu u istom upravnom sporu;
- 6) ako zainteresiranom licu nije bila data mogućnost da učestvuje u upravnom sporu.

Zbog okolnosti iz tač. 1. i 5. stav 1. ovog člana ponavljanje će se dozvoliti samo ako stranka bez svoje krivice nije bila u stanju te okolnosti iznijeti u ranijem postupku.

#### **Član 43.**

Ponavljanje postupka može se tražiti najkasnije u roku od 30 dana od dana kad je stranka saznala za razlog ponavljanja. Ako je stranka saznala za razlog ponavljanja prije nego što je postupak kod suda okončan, ali taj razlog nije mogla upotrijebiti u toku postupka, ponavljanje se može tražiti u roku od 30 dana od dana obavještenja o odluci Vijeća.

Po proteku pet godina od pravosnažnosti odluke Vijeća ponavljanje se ne može tražiti. Izuzetno, i poslije roka od pet godina ponavljanje postupka može se tražiti zbog zakonskih osnova navedenih u članu 42. stav 1. tač. 2, 3. i 4. ovog zakona.

#### **Član 44.**

Ponavljanje postupka pokreće se zahtjevom za ponavljanje postupka.

Zahtjev za ponavljanje postupka sadrži označenje sudske odluke donesene u postupku čije se ponavljanje traži, zakonski osnov ponavljanja (član 42.), odnosno okolnosti koje čine vjerovatnim postojanje tog osnova, kao i razloge i obim u kome se predlaže izmjena odluke donesene u postupku čije se ponavljanje traži.

#### **Član 45.**

Vijeće će odbaciti zahtjev za ponavljanje postupka ako utvrdi da ga je podnijela neovlaštena osoba ili da nije blagovremen ili da stranka nije učinila bar vjerovatnim postojanje zakonskog osnova za ponavljanje.

Ako Vijeće ne odbaci zahtjev po stavu 1. ovog člana dostavit će ga protivnoj stranci i zainteresiranim licima i pozvati ih da u roku od 15 dana odgovore po zahtjevu.

#### **Član 46.**

Po isteku roka za odgovor na zahtjev ( član 45. stav 2.), Vijeće presudom rješava o zahtjevu za ponavljanje postupka.

Ako se ponavljanje postupka dozvoli, stavit će se van snage ranija sudska odluka u cjelini ili djelimično.

Ranije procesne radnje na koje ne utiču razlozi ponavljanja postupka neće se ponavljati.

Presudom kojom se ponavljanje postupka dozvoljava riješit će se i o glavnoj stvari.

#### **Član 47.**

Protiv odluke Vijeća donesene po zahtjevu za ponavljanje postupka mogu se podnijeti pravni lijekovi koji su ovim zakonom dozvoljeni u glavnoj stvari.

#### **Član 48.**

U postupku za ponavljanje postupka shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o postupku po tužbi, ukoliko u čl. 42. do 47. ovog zakona nije drugačije određeno.

### **V. 2. Zahtjev za preispitivanje sudske odluke**

#### **Član 49.**

Protiv konačne odluke Upravnog odjeljenja Suda i konačne odluke najvišeg suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine donesene u upravnom sporu može se podnijeti zahtjev za preispitivanje sudske odluke (u daljem tekstu: zahtjev za preispitivanje).

Zahtjev za preispitivanje može se podnijeti zbog povrede zakona Bosne i Hercegovine ili zbog povrede pravila postupka koji je prethodio donošenju pobijane odluke.

#### **Član 50.**

Zahtjev za preispitivanje podnosi se na način određen u članu 20. ovog zakona Sudu, protiv čije se odluke podnosi zahtjev.

Zahtjev iz stava 1. ovog člana može se podnijeti u roku od 30 dana od dana dostavljanja stranci sudske odluke protiv koje se podnosi zahtjev.

O zahtjevu za preispitivanje iz stava 1. ovog člana odlučuje Apelaciono odjeljenje u vijeću sastavljenom od pet sudija.

#### **Član 51.**

Zahtjev za preispitivanje sadrži označenje sudske odluke čije se preispitivanje predlaže, kao i

razloge i obim u kome se predlaže preispitivanje te odluke.

Ako je zahtjev iz stava 1. ovog člana nepotpun ili nerazumljiv, Apelaciono odjeljenje postupa shodno odredbama člana 24. ovog zakona.

#### **Član 52.**

Nedozvoljen ili neblagovremen zahtjev za preispitivanje ili zahtjev koji je podnijelo neovlašteno lice, Apelaciono odjeljenje odbacit će rješenjem.

Ako Apelaciono odjeljenje ne odbaci zahtjev iz stava 1. ovog člana, dostavit će zahtjev protivnoj stranci koja može, u roku koji odredi Apelaciono odjeljenje, podnijeti odgovor na zahtjev.

#### **Član 53.**

Apelaciono odjeljenje rješava o zahtjevu po pravilu, na nejavnoj sjednici, a pobijanu odluku ispituje samo u granicama zahtjeva.

#### **Član 54.**

Apelaciono odjeljenje presudom odbija ili uvažava zahtjev za preispitivanje sudske odluke.

Presudom kojom zahtjev iz stava 1. ovog člana uvažava, Apelaciono odjeljenje može ukinuti ili preinačiti sudsku odluku protiv koje je podnesen zahtjev.

Ako Apelaciono odjeljenje ukine sudsku odluku, predmet se vraća sudu čija je odluka ukinuta. Taj sud dužan je izvesti sve procesne radnje i raspraviti pitanja na koja mu je ukazalo Apelaciono odjeljenje te donijeti odgovarajuću odluku.

### **V. 3. Zahtjev za zaštitu zakonitosti**

#### **Član 55.**

Protiv konačne odluke Upravnog odjeljenja Suda i protiv konačne odluke najvišeg suda Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine donesene u upravnom sporu, pravobranilac Bosne i Hercegovine može podnijeti zahtjev za zaštitu zakonitosti.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti iz stava 1. ovog člana odlučuje Apelaciono odjeljenje u vijeću od pet sudija.

Zahtjev za zaštitu zakonitosti može se podnijeti u roku od 30 dana od dana kad je stranci dostavljena konačna odluka protiv koje se zahtjev podnosi.

#### **Član 56.**

Zahtjev za zaštitu zakonitosti sadrži označenje sudske odluke protiv koje se on podnosi, kao i razloge i obim u kome se predlaže ispitivanje zakonitosti te odluke.

Ako je zahtjev iz stava 1. ovog člana nepotpun ili nerazumljiv, Apelaciono odjeljenje postupa

shodno odredbama člana 24. ovog zakona.

#### **Član 57.**

Nedozvoljen i neblagovremen zahtjev za zaštitu zakonitosti ili zahtjev koji je podnijelo neovlašteno lice Apelaciono odjeljenje odbacit će rješenjem.

Ako Apelaciono odjeljenje ne odbaci zahtjev iz stava 1. ovog člana, dostavit će taj zahtjev protivnoj stranci koja može, u roku koji odredi Apelaciono odjeljenje, podnijeti odgovor na zahtjev.

#### **Član 58.**

Apelaciono odjeljenje rješava o zahtjevu za zaštitu zakonitosti po pravilu, na nejavnoj sjednici, a pobijanu odluku ispituje samo u granicama zahtjeva.

#### **Član 59.**

Apelaciono odjeljenje presudom odbija ili uvažava zahtjev za zaštitu zakonitosti.

Presudom kojom zahtjev iz stava 1. ovog člana uvažava, Apelaciono odjeljenje može ukinuti ili preinačiti sudsku odluku protiv koje je podnesen zahtjev.

Ako Apelaciono odjeljenje ukine sudsku odluku, predmet vraća sudu čija je odluka ukinuta. Taj sud dužan je izvesti sve procesne radnje i raspraviti pitanja na koja mu je ukazalo Apelaciono odjeljenje te donijeti odgovarajuću odluku.

#### **Član 60.**

Ponavljanje postupka i zahtjev za preispitivanje sudske odluke može podnijeti i ombudsmen za Bosnu i Hercegovinu ako je učestvovao u postupku upravnog spora ili kada u vršenju poslova iz svoje nadležnosti nađe da je sudskom odlukom povrijeđeno ljudsko dostojanstvo, odnosno prava i slobode utvrđene Ustavom i instrumentima Aneksa Ustava Bosne i Hercegovine.

### **VI - TROŠKOVI POSTUPKA**

#### **Član 61.**

Troškovi u postupku o upravnim sporovima su izdaci učinjeni povodom upravnog spora od njegovog pokretanja do završetka.

Sud će svakom odlukom kojom okončava postupak o upravnom sporu odlučiti ko snosi troškove postupka i koliko oni iznose.

Sud će odlučiti da stranka koja je pokrenula ili nastavila postupak u lošoj namjeri ili iz nemara snosi sudske troškove u cijelosti.

### **VII - OBAVEZNOST PRESUDA**

## **Član 62.**

Kad Sud poništi konačni upravni akt protiv koga je bio pokrenut upravni spor, predmet se vraća u stanje u kome se nalazio prije nego što je poništen akt donesen. Ako prema prirodi stvari koja je bila predmet spora treba umjesto poništenog konačnog upravnog akta donijeti novi upravni akt, nadležna institucija dužna je da ga donese bez odgađanja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude. Nadležna institucija je pri tome vezana pravnim shvatanjem Suda i primjedbama u pogledu postupka.

## **Član 63.**

Ako nadležna institucija poslije poništenja konačnog upravnog akta donese upravni akt protivno pravnom shvatanju Suda, ili protivno primjedbama Suda u pogledu postupka, pa tužilac podnese novu tužbu, Sud je dužan u ovim slučajevima poništiti pobijani konačni upravni akt i sam riješiti stvar presudom. Takva presuda u svemu zamjenjuje konačni upravni akt nadležne institucije.

## **Član 64.**

Ako nadležna institucija poslije poništenja konačnog upravnog akta ne donese odmah, a najkasnije u roku od 15 dana, novi upravni akt ili novi upravni akt u izvršenju presude donesene na osnovu člana 37. stav 6. ovog zakona, stranka može posebnim podneskom tražiti donošenje takvog akta. Ako nadležna institucija ne donese upravni akt ni za sedam dana od ovog traženja, stranka može tražiti donošenje takvog akta od Suda koji je donio presudu u prvom stepenu.

Po zahtjevu stranke iz stava 1. ovog člana Sud će zatražiti od nadležne institucije spis predmeta i obavještenje o razlozima zbog kojih upravni akt nije donio. Nadležna institucija dužna je dostaviti spis i dati obavještenje odmah, a najkasnije u roku od sedam dana. Ako ona to ne učini, ili ako dato obavještenje, po ocjeni Suda, ne opravdava neizvršenje sudske presude, Sud će donijeti odluku koja u svemu zamjenjuje konačni upravni akt nadležne institucije i dostaviti je nadležnoj instituciji za izvršenje koja je dužna bez odgađanja izvršiti ovu odluku.

Odgovorno lice u nadležnoj instituciji koje ne postupi u skladu s odredbama čl. 62., 63. i 64. ovog zakona, čini tešku povredu radne dužnosti.

Prijedlog za pokretanje disciplinskog postupka protiv tog lica podnosi Upravno odjeljenje Suda koje je donijelo presudu kojom je osporeni upravni akt poništen, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke.

## **Član 65.**

O ponašanju nadležne institucije iz čl. 63. i 64. ovog zakona, Sud obavezno pismeno izvještava Vijeće ministara Bosne i Hercegovine kako bi u okviru svojih ovlaštenja poduzelo odgovarajuće mjere da nadležna institucija dosljedno postupi po odluci Upravnog odjeljenja Suda.

Nadležna institucija, čiji je konačni upravni akt poništen sudskom odlukom, obavezna je postupiti po nalogu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine osigurava u slučaju potrebe izvršenje svake sudske odluke donesene u upravnom sporu na prijedlog Upravnog odjeljenja Suda ili zahtjev stranke.

#### **Član 66.**

Kad je u upravnom sporu donesena presuda kojom je poništen pobijani upravni akt, pa nadležna institucija u izvršenju te presude donese novi konačni upravni akt, a stranka kod te institucije zatraži ponavljanje upravnog postupka po tom upravnom aktu, ponavljanje se može dozvoliti, ako je razlog za ponavljanje postupka nastao u odnosu na konačni upravni akt koji je donijela ta institucija.

### **VIII - POSTUPAK ZAŠTITE SLOBODA I PRAVA GRAĐANA ZAGARANTIRANIH USTAVOM**

#### **Član 67.**

Građanin čija su prava ili osnovne slobode zagwarantirane Ustavom Bosne i Hercegovine povrijeđene konačnim pojedinačnim aktom institucija iz člana 4. ovog zakona, ima pravo zahtijevati zaštitu tih prava ili sloboda kod Suda, u skladu s ovim zakonom, ako nije osigurana druga sudska zaštita.

#### **Član 68.**

O zahtjevima iz člana 67. ovog zakona odlučuje Vijeće Upravnog odjeljenja Suda.

Na postupak po zahtjevu iz člana 67. ovog zakona, shodno se primjenjuju odredbe Poglavlja IV. Postupak, čl. 19. - 40. ovog zakona.

#### **Član 69.**

Zaštita sloboda i prava građana zagwarantiranih Ustavom osigurava se i u slučaju ako su te slobode ili prava povrijeđeni radnjom službenog lica u instituciji, odnosno odgovornog lica u javnoj agenciji ili javnoj korporaciji, kojom se protivno zakonu, neposredno sprečava ili ograničava određenom pojedincu vršenje takve slobode ili prava.

#### **Član 70.**

O zahtjevu građana čije je pravo ili sloboda povrijeđeno radnjom iz člana 69. ovog zakona, odlučuje Vijeće Upravnog odjeljenja Suda.

U zahtjevu za zaštitu zbog nezakonite radnje navodi se radnja, mjesto i vrijeme kada je izvršena, institucija, odnosno javna agencija ili korporacija kod koje je ta radnja učinjena, podaci o službenom licu, odnosno odgovornom licu koje je to učinilo, dokazi o tome, kao i zahtjev da se otkloni zapreka ili ograničenje za vršenje slobode ili prava koje se osporava nezakonitom radnjom.

#### **Član 71.**

Zahtjev iz člana 70. ovog zakona može se podnijeti sve dok radnja traje.



Ako lice prema kojem je poduzeta nezakonita radnja nije u mogućnosti samo podnijeti zahtjev za zaštitu zbog nezakonite radnje, zahtjev može podnijeti njegov bračni drug, dijete, roditelj ili drugi bliski srodnik.

#### **Član 72.**

Postupak po zahtjevu iz člana 70. hitan je i sudska odluka mora se donijeti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

#### **Član 73.**

Sud će bez odgađanja zahtjev dostaviti na odgovor instituciji, odnosno javnoj agenciji ili korporaciji zavisno od toga ko je izvršio radnju iz člana 69. ovog zakona. Odgovor na zahtjev dostavlja se u roku koji odredi Sud.

Kad Sud nađe da je zahtjev osnovan, donijet će rješenje kojim će zabraniti dalje vršenje nezakonite radnje. U protivnom, odbit će zahtjev rješenjem.

Sud će u rješenju iz stava 1. ovog člana odrediti mjere koje treba poduzeti da bi se uspostavilo zakonito stanje, ostavljajući rok za izvršenje, kao i odrediti zakonske sankcije za slučaj neizvršenja rješenja.

Rješenje Suda izvršava institucija, odnosno javna agencija ili korporacija iz člana 69. stav 1. ovog zakona čije je službeno lice, odnosno odgovorno lice učinilo nezakonitu radnju.

#### **Član 74.**

Radi osiguranja izvršenja rješenja Sud koji je donio rješenje odmah će, prema okolnostima konkretnog slučaja, preduzeti što je potrebno radi osiguranja izvršenja rješenja, a može o rješenju obavijestiti i instituciju iz člana 65. stav 1. ovog zakona, koja je dužna preduzeti mjere potrebne za uspostavljanje zakonitog stanja na način utvrđen u rješenju Suda.

#### **Član 75.**

Ako rješenje ne bude izvršeno u ostavljenom roku, Sud će na zahtjev stranke izvršiti rješenje neposredno ili preko institucije.

Izvršenje se, prema okolnostima slučaja, provodi na trošak institucije, javne agencije ili korporacije, odnosno na trošak službenog ili drugog odgovornog lica koje je izvršilo nezakonitu radnju.

Radi izvršenja Sud može podnijeti zahtjev nadležnoj instituciji, odnosno pravnom licu za udaljenje s dužnosti službenog ili odgovornog lica, a po potrebi, može protiv službenog, odnosno odgovornog lica, ako on u određenom roku ne izvrši rješenje, izreći novčanu kaznu od 200 do 800 KM, kao i odrediti i druge pogodne mjere shodno pravilima izvršnog sudskog postupka.

### **IX - POSTUPAK PO IZBORNIM ŽALBAMA**

#### **Član 76.**

Protiv odluke Izborne komisije Bosne i Hercegovine (Izborna komisija) ili Izbornog vijeća za prigovore i žalbe kojom se krši Izborni zakon Bosne i Hercegovine (Izborni zakon) i propisi koje donosi Izborna komisija na osnovu zakona, može se uložiti žalba Apelacionom odjeljenju.

#### **Član 77.**

Žalba Apelacionom odjeljenju može se uložiti i protiv odluke bilo kojeg organa u Bosni i Hercegovini, u entitetima, kao i protiv odluke sudova posljednje instance Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, kojom se krši Izborni zakon i propisi koje donosi Izborna komisija na osnovu zakona, ukoliko to nije predmet druge redovne žalbe.

#### **Član 78.**

Žalbu iz čl. 76. i 77. može uložiti svako lice, politička stranka ili koalicija čije je pravo, ustanovljeno Izbornim zakonom i propisima koje donosi Izborna komisija na osnovu zakona, povrijeđeno ili koja ima određeni pravni interes.

#### **Član 79.**

O žalbi odlučuje Apelaciono odjeljenje u vijeću od trojice sudija po hitnom postupku, čuvajući osnovna načela postupka, i sudsku odluku donosi što prije, a najkasnije 10 (deset) dana od primitka žalbe.

O žalbi odlučuje Apelaciono odjeljenje u vijeću od trojice sudija po hitnom postupku, čuvajući osnovna načela postupka, i sudsku odluku donosi što prije, a najkasnije 10 (deset) dana od primitka žalbe.

#### **Član 80.**

U roku iz stava 2. ovog člana, strana protiv čije je odluke podnesena žalba, dužna je na traženje Apelacionog odjeljenja dostaviti sve spise na koje se žalba odnosi.

#### **Član 81.**

Kad Apelaciono odjeljenje nađe da je žalba osnovana, donijet će odluku kojom će odrediti da se uklone nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo. U protivnom, odbit će žalbu.

Apelaciono odjeljenje će odlukom iz stava 1. ovog člana odrediti mjere koje treba preduzeti, da bi se otklonile nepravilnosti kojima je povrijeđeno izborno pravo podnosioca žalbe, ostavljajući rok za izvršenje i odrediti sankcije za slučaj neizvršenja odluke.

#### **Član 82.**

Odluka Apelacionog odjeljenja po žalbi uloženoj zbog povrede izbornog prava je konačna i obavezujuća.

### **X - KAZNENE ODREDBE**

#### **Član 83.**

Novčanom kaznom od 1.500 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj nadležna institucija:

- 1) ako po zahtjevu stranke ne donese rješenje u predviđenom roku (član 18. stav 2.);
- 2) ako ne dostavi Sudu sve spise koji se odnose na predmet (član 28. stav 3.);
- 3) ako ne postupi onako kako je u presudi određeno ili ne donese novi upravni akt, odnosno ne postupi po traženju Suda (član 34. st. 2. i 4.);
- 4) ako ne donese novi upravni akt u roku ili ga donese protivno pravnom shvatanju Suda, odnosno primjed- bama Suda (član 63.);
- 5) ako ne donese upravni akt u roku ili po podnesenom posebnom podnesku stranke ili ne dostavi spise i traženo obavještenje Sudu ili ne izvrši rješenje Suda (član 64.);

Za prekršaje iz stava 1. ovog člana kaznit će se novčanom kaznom od 200 do 800 KM i odgovorno lice u nadležnoj instituciji.

#### **Član 84.**

Odgovornim licem u nadležnoj instituciji u smislu člana 83. stav 2. ovog zakona smatra se rukovodilac te institucije i službenik u toj instituciji koji je zadužen da neposredno izvrši određeni posao, a nije to učinio ili je izvršio radnju protivno datoj obavezi.

### **XI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

#### **Član 85.**

Upravni spor po ovom zakonu može se voditi protiv konačnih rješenja koja, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim ugovorima, donose međunarodni upravitelji i druge institucije koje na teritoriji Bosne i Hercegovine obavljaju određene poslove pod međunarodnom upravom, i u okviru tih poslova rješavaju o određenim pravima i obavezama građana i pravnih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Sud odlučuje o tužbama protiv upravnih akata institucija iz stava 1. ovog člana, koji su obrazovani za potrebe Bosne i Hercegovine.

Pokretanje i vođenje upravnog spora protiv upravnih akata iz stava 1. ovog člana vrši se na način i pod uslovima utvrđenim u odredbama ovog zakona koje se odnose na upravni spor.

#### **Član 86.**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave, a objavit će se u “Službenom glasniku BiH“, “Službenim novinama Federacije BiH“, “Službenom glasniku Republike Srpske“ i “Službenom glasniku Brčko Distrikta BiH“.